

Handläggare
Aida Hammami
Telefon: 08-50825182**Till**
Socialnämnden
2026-05-19

Skrivelse om arbetet mot könsstympning i Stockholms stad

Svar på skrivelse från Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna.

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en skrivelse från Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna som lyfter könsstympning som ett allvarligt brott och en kränkning av flickors grundläggande rättigheter. Skrivelsen lyfter Västerås som ett exempel på ett framgångsrikt, systematiskt och förebyggande arbetssätt inom elevhälsan, med strukturerade rutiner och stöd till professionen.

Stockholm, som landets största kommun, tar ett särskilt ansvar att bedriva ett samordnat och kunskapsbaserat arbete mot könsstympning som en del av det bredare arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Skrivelsen tar upp frågor om samlad strategi, samordnat stöd till utsatta barn och förebyggande insatser inför utlandsresor.

Förvaltningen delar denna bedömning och understryker att kvinnlig könsstympning utgör ett allvarligt brott samt en kränkning av barns och kvinnors mänskliga rättigheter. Barns rätt till kroppslig integritet ska ovillkorligen stå över kulturella och sociala normer. Arbetet mot könsstympning är en integrerad del av stadens samlade arbete mot mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialnämnden föreslås godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

I skrivelsen framhålls att könsstympning utgör ett allvarligt övergrepp och brott samt en kränkning av flickors rätt till kroppslig integritet och framtid. Många flickor lever med erfarenheter i tystnad, medan andra riskerar att föras utomlands för att utsättas. Stockholm har ett särskilt ansvar att arbeta strukturerat och

förebyggande mot könsstämpning, som en del av det bredare arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Barns rättigheter ska alltid ges företräde framför kulturella eller sociala normer.

Ärendet

Ärendet avser en skrivelse om kvinnlig könsstämpning och behovet av ett systematiskt och förebyggande arbete, med hänvisning till arbetssätt i Västerås.

Följande frågor ställs till förvaltningen:

1. Har socialtjänsten i Stockholms stad en samlad strategi för att förebygga och upptäcka könsstämpning samt hantera oro och anmälningar kopplade till risk?
2. Hur säkerställs att barn som misstänks vara utsatta eller i riskzon snabbt får ett samordnat stöd utan att bollas mellan olika enheter?
3. Avser socialnämnden att stärka det förebyggande arbetet inför exempelvis utlandsresor där risk kan föreligga, och i så fall hur?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgrupp har behandlat ärendet den 13 maj 2026 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 maj 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar skrivelsens bedömning att kvinnlig könsstämpning utgör ett allvarligt övergrepp och en kränkning av barns och kvinnors mänskliga rättigheter. Arbetet mot könsstämpning är en integrerad del av stadens samlade arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive insatser mot skadliga utlandsvistelser och tvångsäktenskap. Det är av stor vikt att samhällets olika aktörer samverkar för att tidigt identifiera risker samt skydda barn från alla former av våld och inskränkningar i deras rättigheter.

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oavsett relation utgör en central utgångspunkt för arbetet. Programmet är kopplat till den regionala strategin inom Operation Kvinnofrid (2020), som i sin tur ansluter till den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor.

Programmet omfattar samtliga nämnder och bolag inom staden och syftar till att förebygga våld, säkerställa att våldsutsatthet upptäcks samt att stöd, skydd och insatser är samordnade, kunskapsbaserade och likvärdiga oavsett vart man bor. Det utgör även en grund för

långsiktigt arbete och samverkan med civilsamhället och andra relevanta aktörer.

Målen för programmet är att stadens verksamheter ska arbeta våldsförebyggande, att våldsutövare ska ha tillgång till återfallsförebyggande insatser, att våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare ska identifieras, samt att våldsutsatta ska få insatser utifrån sina behov och ges förutsättningar att medverka i brottsutredningar. Vidare ska verksamheterna bedriva ett systematiskt kunskapsutvecklingsarbete och använda evidensbaserade eller beprövade metoder.

Utbildningsnämndens handlingsplan *"Våga fråga, lyssna och agera!"* kompletterar detta arbete genom att tillhandahålla rutiner, kunskapsunderlag och riktat stöd till förskolor och skolor i syfte att förebygga och motverka våld, förtryck, prostitution, människohandel och sexuellt våld.

Origo, som är Stockholms läns resurscentrum i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, är ett samarbete mellan länets kommuner, Polisregion Stockholm och Region Stockholm. Verksamheten erbjuder konsultativt stöd till stadens medarbetare i individärenden och utgör ett komplement till det lokala arbetet inom stadsdelarna. Origo tillhandahåller även utbildningsinsatser samt stöd och rådgivande samtal till ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Förvaltningen har tidigare år i samarbete med utbildningsförvaltningen samt Amel-mottagningen på Södersjukhuset anordnat utbildningar om kvinnlig könsstympning. Utbildningarna genomfördes vid fem tillfällen i form av halvdagsföreläsningar där läkare och projektledare från Amel-mottagningen med specialistkunskaper i ämnet föreläste. Sammanlagt deltog drygt 400 personer, majoriteten var medarbetare från elevhälsan och socialtjänsten men även förskolan, rektorer och lärare deltog. Utbildningen fick genomgående goda omdömen i utvärderingen, 98 procent svarade att de i framtiden kan använda kunskaperna de fick under utbildningen i sin yrkesroll.

Socialtjänsten, skolor, elevhälsa, ungdomsmottagningar samt Origo resurscentrum samverkar för att förebygga, upptäcka och ge stöd till utsatta barn och deras vårdnadshavare. Skolsköterskor, elevhälsa och ungdomsmottagningar informerar, identifierar risker och erbjuder stöd inom ramen för det systematiska elevhälsoarbetet. Skolan har ett särskilt ansvar att uppmärksamma signaler på utsatthet och vid behov göra orosanmälan.

Arbetet sker i enlighet med stadens styrdokument och gemensamma rutiner för handläggning av ärenden med hedersrelaterad problematik, inklusive risk för könsstympning. Rutiner omfattar

orosanmälan, skyndsam skyddsbedömning och tillgång till specialiserad kompetens.

Socialtjänsten är skyldig att omedelbart inleda förhandsbedömning vid misstanke om att ett barn riskerar att fara illa. Vid misstanke om risk för könsstympning kan skyddsåtgärder aktualiseras, inklusive insatser med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Barnets bästa är styrande vid alla åtgärder.

Förvaltningen säkerställer ett samordnat stöd genom tydligt ärendansvar, användning av samordnad individuell plan (SIP), konsultation med Origo samt strukturerad samverkan mellan berörda aktörer. I samverkan med utbildningsförvaltningen har en gemensam rutin mellan skola och socialtjänst tagits fram för att förebygga skadliga utlandsvistelser. Inför skollov och utlandsresor genomförs förebyggande insatser i form av informationskampanjer, vägledning kring riskindikatorer samt stödmaterial och konsultation till yrkesverksamma. Förvaltningen har även ett gott samarbete med civilsamhället och ger stöd till flera organisationer.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att Stockholms stad bedriver ett strukturerat och ändamålsenligt arbete mot könsstympning inom ramen för det bredare arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet behöver dock fortlöpande utvecklas genom fortsatt kompetensutveckling, samverkan och uppföljning för att säkerställa att barns rättigheter och skydd fullt ut tillgodoses. Barnets bästa ska fortsatt vara vägledande i samtliga insatser. Förvaltningen följer utvecklingen i andra kommuner, såsom Västerås, för att kontinuerligt utveckla arbetssätt och metoder inom området.

Socialnämnden föreslås godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse om arbetet mot könsstympning i Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-05-10
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-05-10